

Mikkeli Lampila

Voimajohtolinjan pylväänpaikan koekaivaus 3.–7.8.2010
Katja Vuoristo

MUSEOVIRASTO

Sisältö

Arkisto- ja rekisteritiedot	2
Kartta tutkimusalueen sijainnista.....	3
1. Johdanto.....	4
1.1. Lampilan aikaisemmat arkeologiset tutkimukset	5
2. Lampilan muinaisjäännösalueen sijainti	6
3. Vuoden 2009 koekaivaus	7
3.1. Kaivausmenetelmät	7
3.2. Kaivaushavainnot	10
4. Yhteenveto.....	13
Lähteet.....	15
Digitaal- ja mustavalkonegatiiviluettelo	16
Karttaluettelo	16
Kartat.....	17

Liitteet

Kasvimakrofossiilitutkimus Mikkeli Lampila 2009. Santeri Vanhanen.

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohde: Mikkeli Lampila (1000002323)

Tutkimus: Rautakautisen ja historiallisen ajan muinaisjäännösalueen koekaivaus

Toteuttaja: Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Katja Vuoristo

Piirtäjä: FM Hanna Kelola

Kenttätyöaika: 3.–7.8.2009

Tutkimuskustannukset: 13070 €, Fingrid Oyj

Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 26.3.2009, Museoviraston arkeologian osaston arkisto

Peruskartta: 314205 Mikkeli

Kuvat: DG671:1–21, F145893:1-21

Löydöt: KM 38237:1–14 (diar. 24.3.2010)

Aikaisemmat tutkimukset:

1989 Leena Lehtinen, koekaivaus

1990 Kreetta Lesell-Cabalou ja Taisto Karjalainen, tarkastus

1990 Taisto Karjalainen, inventointi

1993 Päivi Maaranen, inventointi

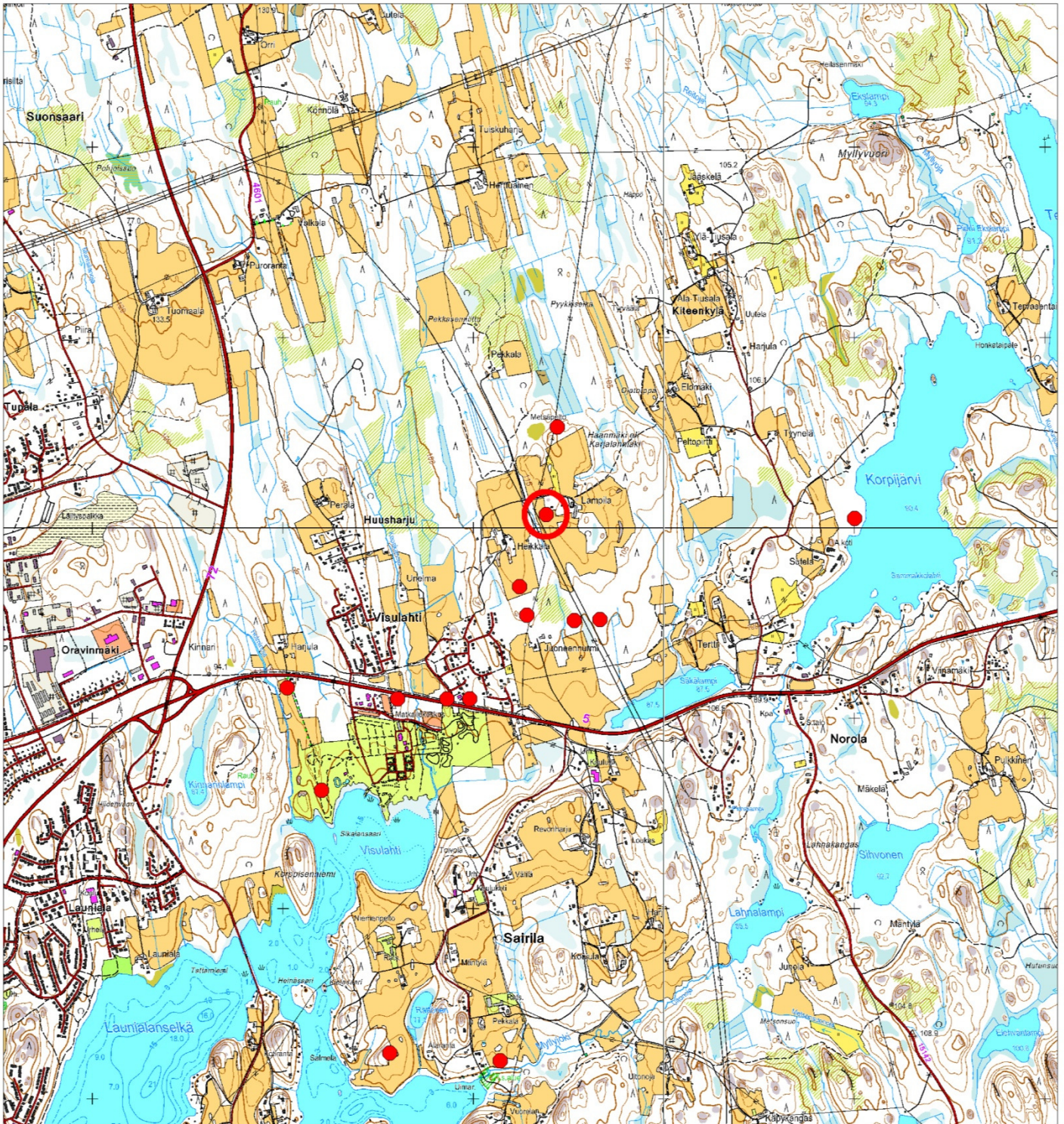
2008 Timo Jussila, Hannu Poutiainen ja Tapani Rostedt, inventointi

Aikaisemmat löydöt: KM 23180, KM 24923, KM 25611, KM 25628, KM 37398

Kannen kuva: DG671:8.

Kartta tutkimusalueen sijainnista

Lampilan muinaisjäännösalueen sijainti on ympyröity punaisella. Punaiset pisteet osoittavat alueen muita muinaisjäännöksiä.

1. Johdanto

Mikkelin Lampilan muinaisjäännösalueella tehtiin kesällä 2010 viikon pituinen koekaivaus, koska Fingrid Oyj uusii Joroinen-Lappeenranta voimajohtolinjaa. Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää ulottuuko muinaisjäännösalue hankealueelle saakka. Koekaivaus tehtiin 3.–7.8.2009. Tutkimuksista vastasi Museoviraston arkeologian osaston tutkija Katja Vuoristo (FM) ja apulaistutkija Hanna Kelola (FM) vastasi karttadokumentoinnista ja karttojen digitoimisesta. Tutkimusavustajana oli Santeri Vanhanen, joka teki myös kaivauksilta otetuista maanäytteistä makrofossiilianalyysin. Kaivajina toimivat Mikko Kannari, Elina Syrjänen, Stiina Tuppurainen, Lauri Viinikkala ja Laura Yli-Seppälä. Kaivausten jälkityöt tehtiin osittain jo kesällä 2009, mutta lopullinen raportti tehtiin talvella 2010. Tutkimusten kokonaiskustannukset olivat 13070 € ja niistä vastasi muinaismuistolain 15 §:n mukaan hankkeen toteuttaja eli Fingrid Oyj.

Tulevien harusten ja pylväiden paikat oli merkitty alueelle paaluilla ennen kaivausten aloittamista ja koekaivauksissa keskityttiin Lampilan tilalle vievän tien eteläpuolella sijaitsevan ja pellolle osuvan haruksenpaikan (pylväs 262) tutkimiseen, koska se oli todennäköisin paikka, jossa saattaisi olla nykyistä peltomultakerrosta vanhempien kulttuurikerrosten tai rakenteiden jäännöksiä. Kyseiselle paikalle tehtiin yhteensä 14 m²:n kokoinen koeoja. Kaivauksissa todettiin, että alueella oli nykyisen peltomultakerroksen alla kaksi vanhempaa peltokerrosta sekä todennäköisesti vanhimpaan peltokerrokseen liittyvä peltoraunio, mutta kontekstien ajoittaminen ei ollut mahdollista, koska alueelta ei tullut kuin muutamia löytöjä. Näistä suurin osa oli ajoitettavissa historialliseen aikaan. Lähes kaikki löydöt tulivat nykyisestä peltomultakerroksesta sekä ensimmäisestä kaivauskerroksesta. Peltoraunio alta otetusta makrofossiilianäytteestä löytyi ohran

hiiltynyt jyvä, jonka avulla peltovaiheille voitaisiin saada jonkin näköinen ajoitus. Valitettavasti jyvän ajoittaminen ei ole toistaiseksi mahdollista, koska kaivausbudjetissa ei ole varattu rahaa näytteiden ajoittamiseen. Jyvä voidaan kuitenkin ajoittaa myöhemminkin, mikäli C14-ajoitukseen löytyy jatkossa varoja.

DG671:10. Todennäköinen peltoraunio tasossa 2. Lännessä. Kuva Katja Vuoristo.

Haruksenpaikan lisäksi alueella tehtiin kaksi koekuoppaa Lampilan pellon laitaan kaakkoisemmaksi suunnitellun pylväänpaikan ympäristöön, mutta tällä alueella ei havaittu mitään merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

1.1. Lampilan aikaisemmat arkeologiset tutkimukset

Lampilan tilan pelloilta on löytynyt vuonna 1977 kaksi soikeaa kupurasolkea (KM 23180), jotka on ajoitettu 1100-luvulle. Leena Lehtinen Savonlinnan maakuntamuseosta teki vuonna 1989 solkien löytöpaikalla koekaivauksen, jonka tarkoituksena oli tarkistaa, oliko kyseisellä paikalla kiinteää muinaisjäännöstä. Lehtinen mainitsee raportissaan, että Museoviraston tutkijat olisivat tarkastaneet löytöpaikan jo vuonna 1986. Tällöin paikalla on ilmeisesti tehty pintapoimintaa ja peltoa on käyty läpi myös metallinilmaisimella. Raportista ei käy kuitenkaan ilmi, ketkä paikalla ovat tuolloin käyneet, eikä Museoviraston arkeologian osaston arkistosta löydy myöskään raporttia tarkastuksesta. Vuoden 1989 koekaivausalue on sijainnut noin 75 m kaakkoon Lampilaan vievän tien eteläpuolella sijaitsevasta nykyisestä voimajohtopylvästä eli noin 100 m kaakkoon vuoden 2009 kaivausalueesta. Koekaivauksissa ei havaittu rautakauteen ajoittuvaa muinaisjäännöstä, mutta sen sijaan alueella havaittiin historialliseen aikaan ajoittuvia rakenteita. Lehtinen mainitsee kuitenkin, että Lampilan tilan maanomistajat olivat löytäneet kaivausalueen läheisyydestä, ilmeisesti kaivinkoneella kuoritusta maasta, kaivausten lopettamisen jälkeen ristiretkiäikaisia helmiä (KM 25611), jotka solkien ohella viittaavat siihen, että paikalla olisi myös rautakauteen ajoittuvia rakenteita ja kulttuurikerroksia.

Lampilan tilalla tehtiin lisää tutkimuksia heti seuraavana kesänä eli vuonna 1990, koska Mikkelin tiepiiri suunnitteli valtatie 5 uutta linjausta välillä Mikkelä-Juva ja uusi tielinja piti inventoida. Inventoinnin tarkoituksena oli selvittää tielinjalle mahdollisesti jäävät muinaisjäännökset ja määrittellä mahdollisten jatkotutkimusten tarve. Maastotöitä johti Taisto Karjalainen Museovirastosta. Lampilan tilalta löydettiin inventoinnin yhteydessä kaksi erillistä rökkiöaluetta, jotka sijaitsivat eri tielinjavaihtoehtojen kohdilla. Lisäksi pintapoiminnassa kerättiin talteen rautasormus, metalliesineiden paloja, piitä, palanutta savea, kvartsi-iskoksia ja rautakuonaa. Samana vuonna Lampilasta löydettiin myös kolmas rökkiöalue (Kreetta Lesell-Cabalou ja Taisto Karjalainen 1990). Kohde sijaitsi Lampilan tilan päärakennuksesta noin 200 m pohjoiseen.

Päivi Maaranen on inventoinut Lampilan tilan muinaisjäännöksiä vuonna 1993 Helsingin yliopiston nk. Muinais-Saimaa –projektin yhteydessä. Inventoinnissa tarkastettiin Lampilan muinaisjäännösalue ja siitä laadittiin yleiskartta, josta käy ilmi kohteeseen kuuluvat erilliset alueet.

Vuonna 2008 Mikroliitti Oy:n tutkijat Timo Jussila, Hannu Poutiainen ja Tapani Rostedt inventoivat Lampilassa Fingrid Oyj:n suunnittelemaa voimajohtolinjaa ja sen ympäristöä (Visulahti Lampila-Juoneennurmi-Heikkala alueen muinaisjäännöskartoitus 2008). Muinaisjäännösten kartoituksessa tehtiin koekuoppia ja maakairausta muinaisjäännösalueiden rajojen selvittämiseksi. Lisäksi Lampilan emännän Terhi Taskisen osoittamista löytöpaikoista otettiin ylös sijaintitiedot ja pelloilla tehtiin pintapoimintaa. Inventoinnissa havaittiin useita uusia muinaisjäännökseen viittaavia alueita, mutta samalla todettiin, ettei muinaisjäännöksen rajojen, funktion ja säilyneisyyden tarkka selvittäminen ole mahdollista ilman laajempia tutkimuksia. Inventoinnissa kävi ilmi, että paikalla on sekä esihistoriallisia että historialliseen aikaan ajoittuvia kohteita.

Edellä mainittujen tutkimusten lisäksi Lampilan maanomistajat ovat tehneet tilan pelloilla pintapöimintää vuosien mittaan ja paikalta on löytynyt runsaasti rautakauteen ja historialliseen aikaan ajoittuvien esineiden paloja, kuten mm. ketjunkantaja, pronssispiraalia, lasihelmiä, piitä, kvartsi-iskoksia, rautakuonaa, liitupiipun katkelmia, astianpaloja ja rautaesineiden katkelmia (KM 23180 ja 37398:1–19). Lisäksi Lampilan nykyinen emäntä Terhi Taskinen on tehnyt vuonna 2008 Lampilan tilasta pro gradu –työnsä Jyväskylän yliopiston historian ja etnologian laitokselle (Lampilan savolainen suurtila uuden ajan alkupuolella). Opinnäytetyö toimii hyvin lähteenä historiallisen ajan arkeologisessa tutkimuksessa.

2. Lampilan muinaisjäännösalueen sijainti

Lampila sijaitsee Visulahden asutuskeskittymän koillispuolella Norolan kylässä. Lampilan nykyinen päärakennus on loivalla peltojen ympäröimällä mäellä, jonka etelä-, lounais-, länsi- ja luoteispuolella Lampilan laaja muinaisjäännösalue sijaitsee. Muinaisjäännökseen lukeutuu myös kaksi hieman etäämpänä sijaitsevaa aluetta, joista toinen eli asuinpaikaksi tulkittu kohde sijaitsee päärakennuksesta noin 330 m kaakkoon pellolla. Toinen erillisistä alueista sijaitsee Lampilan päärakennuksesta noin 340 m luoteeseen pellon laidassa olevalla harjanteella. Paikalla on 11 kiviröykkiötä, joiden funktio on epäselvä. Kyseessä saattavat olla joko peltorauniot tai hautaröykkiöt. Lampilan muinaisjäännöksen keskiosa alkaa aivan tilan päärakennuksen vierestä Lampilan tilan osittain luonnontilassa olevasta puistoalueesta. Puistossa kasvaa mm. vanhoja kuusia, ruusuja sekä kirsikkapuita, jotka saattavat olla peräisin 1700-luvun lopulta Lampilan rusthollia isännöineen Anders Wilhelm Orraeuksen ajoilta. Puistossa ei ole tehty arkeologisia tutkimuksia, mutta muinaisjäännösalueen on oletettu ulottuvan myös sen kohdalle. Leena Lehtinen on mm. esittänyt, että alueella saattaisi olla kalmisto. Muinaisjäännösalue jatkuu puistoa ympäröiville pelloille. Pelto laskee lännessä loivasti kohti tilan rajalla olevaa kapeaa kosteikkoa ja ojaa kohden. Ojan toisella puolella kohoaa Heikkalan peltoharjanne.

DG671:1. Yleiskuva. Rakennettava haruksenpaikka sijaitsee vanhan pylvään etupuolella, kohdassa, jossa seisoo kaivausporukkaa pellon keskellä. Luoteesta. Kuva Katja Vuoristo.

Muinaisjäännösalueen poikki kulkee Lampilan tilalle vievä tie, jonka pohjoispuolelta on havaintoja lähinnä historiallisen ajan löydöistä. Paikalla on ollut ainakin jo 1700-luvulta lähtien talon paikka (Tolvanen). Myös tien eteläpuolella on ollut 1700-luvulla talonpaikka (rakuunan torppa), johon todennäköisesti liittyviä rakenteita löytyi vuoden 2008 tutkimuksissa. 1700-luvulla Lampilan päärakennuksen kohdalla on sijainnut vääpelin virkatalo ja Lampilan rustholli on sijainnut tien pohjoispuolella kutakuinkin nykyisten kylmäkennusten kohdalla. (Mikkelin pitäjän kartta vuodelta 1750, kopio).

Muinaisjäännösalueen peltojen nimistä on säilynyt tietoa mm. isojakokartassa 1830-luvulta ja vuonna 2009 koekaivettu alue on sijainnut Lampilan rustholliin "Himättunpeldo"-nimisellä pellolla (C53 2/1-65). Pelto on hiekka- ja hietapohjalla.

3. Vuoden 2009 koekaivaus

3.1. Kaivausmenetelmät

Vuoden 2009 kaivausalue tehtiin rakennettavan voimajohtopylvään (262) itäisimmän haruksen kohdalle Lampilaan vievän tien eteläpuolelle lähelle pellon reunaa. Voimajohtolinjan piti alkuperäisten suunnitelmien mukaan kulkea keskemältä peltoa, mutta suunnitelmaa oli muutettu siten, että uusi linja kulki lähes kokonaan Lampilan tilan länsiosassa ojan vieressä olevalla kosteikkoalueella, joka oli muinaisjäännösten kannalta hyvin epätodennäköinen paikka. Tämän vuoksi vain haruksen paikka oli tarpeen tutkia. Haruksen kohta oli merkitty puupaluulla jo etukäteen ja paalun ympärille avattiin aluksi 1 x 6 m kokoinen koeoja, mutta tätä laajennettiin kerroksen 2 jälkeen kahden metrin levyiseksi. Kun tasossa 1 näkyi hieman mahdollista kivirakennetta, avattiin kaakkoiskulmaan vielä 1 x 2 m kokoinen laajennusosa, joten kaivausalueen kooksi tuli lopulta 14 m².

DG671:6. Kaivausalue laajennettuna. Koeojan pohjoispuoli tasossa 1 ja eteläpuoli tasossa 4. Lännestä. Kuva Katja Vuoristo.

Kaivausalueelle siirrettiin korkeuskiintopiste Heikkalantien pohjoispuolen pellolla sijaitsevasta N60-korkeusjärjestelmään kuuluvasta korkeuskiintopisteestä (nro 670, 113,35 m mpy). Uusi piste mitattiin Lampilan tien eteläreunassa sijaitsevaan kantoon (113,05 m mpy). Mittaus tehtiin perinteisesti vaaituskoneen avulla. Kaivauksilla käytettiin perinteisiä menetelmiä myös yleiskartoituksessa, jota tehtiin bussolin ja vaaituskoneen avulla. Lisäksi kaivausalueen korkeustiedot mitattiin vaaituskoneella. Kaivausalueen koordinaatisto ei perustu mihinkään tunnettuun koordinaattijärjestelmään, vaan alueelle luotiin oma apukoordinaatisto, jossa X kasvaa pohjoiseen ja Y itään. Koeajan lounaiskulman koordinaatit olivat $X = 502$ ja $Y = 1000$. Kaivausalue dokumentointiin piirtämällä siitä tasokarttoja sekä profiilikartta. Lisäksi paikalta otettiin digitaali- ja mustavalkokuvia.

DG671:9. Santeri Vanhanen mittapuuhissa. Kuva Hanna Kelola-Mäkeläinen.

DG671:12. Hanna Kelola-Mäkeläinen piirtää kiveystä. Lännestä. Kuva Katja Vuoristo.

Kaivausalueen raivaaminen aloitettiin niittämällä pellolla kasvavaa viljaa hieman kaivausaluetta laajemmalla alueella, jotta paikalla mahtui työskentelemään. Raivaamisen jälkeen nykyinen peltomultakerros poistettiin lapiolla ja kaivamista jatkettiin lapioiden ja lastojen avulla 10 cm paksuisissa kerroksissa. Peltomultakerroksen alainen taso oli taso 1, jonka alta tuli kerros 1. Tämän jälkeen tuli taso 2 ja kerros 2. Kerros 3 kaivettiin kontekstikaivauksena, jotta kontekstin pohja ja samalla alkuperäisen maanpinnan muoto saatiin esille. Eri konteksteista otettiin neljä makrofossiiliinäytettä.

DG671:5. Työkuva, koejaa kaivetaan. Kaivajat edestä alkaen: Elina Syrjänen, Mikko Kannari, Laura Yli-Seppälä, Lauri Viinikkala ja Stiina Tuppurainen. Lounaasta. Kuva Katja Vuoristo.

Kaivettua maata ei seulottu, koska maan koostumus oli sellaista, että seulomiseen olisi tarvittu joko vesiseulaa tai niin suurisilmäistä verkkokokoa, että pienimmät löydöt olisivat joka tapauksessa jääneet huomaamatta. Kaivamalla havaitut löydöt otettiin ylös neliömetrin ja kerroksen tarkkuudella. Kaikkia löytöjä ei ole luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin. Poistetut löydöt olivat 1700–1800-luvuille tyypillisiä asuinpaikkalöytöjä, kuten valkoiseksi lasitettua fajanssia ja punasavea. Löydöt ovat peräisin joko nykyisestä peltomultakerroksesta tai sen alta kaivetusta kerroksesta 1 eikä niitä voida sijoittaa alkuperäiseen kontekstiinsa. Talteen otetut löydöt on luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin päänumerolle KM 38237 (diar.24.3.2010). Löytöihin on liitetty myös makrofossiilianalyysissä talteen otetut kasvinäytteet.

Haruksen kohdalle tehdyn koeajan lisäksi Lampilan peltoalueelle tehtiin kaksi 1 x 1 m kokoista koekuoppaa kaakkoisemmaksi suunnitellun voimajohtopylvään (258) lähelle. Koekuoppien avulla tarkastettiin, oliko kyseisellä alueella merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Kaivausten loppuvaiheessa voimajohtopylvään haruksen paikkaa ja sen rakentamiseen tarvittavaa pinta-alaa mietittiin vielä Fingrid Oyj:n projektipäällikkö Antti Linnan kanssa, koska haluttiin selvittää, olivatko

jatkotutkimukset vielä tarpeen. Selvityksen perusteella todettiin, että tutkittu alue riitti haruksen perustamiseen ilman, että kaivamattomaan alueeseen piti kajota.

3.2. Kaivaushavainnot

Kaivausalueelta paljastui 20–32 cm paksun nykyisen peltomultakerroksen alta ruskea mullan sekainen hiekka, joka peitti koko kaivetun alueen. Kerroksen todettiin olevan pääosin noin 20 cm paksu. Tämän alta paljastui vielä toinen lähes koko kaivausalueen peittävä harmaanruskea hiekka, joka oheni länteen päin. Lännessä kerroksen paksuus oli 4–7 cm ja idässä 18–20 cm. Aivan läntisimmässä reunassa kerrosta ei enää ollut, vaan ylempi ruskea mullansekainen hiekka oli tällä alueella suoraan puhtaan pohjahiekan päällä. Molempien kerrosten pohjalla havaittiin heikkoja auranjälkiä, joiden perusteella voitiin todeta, että kyseessä oli kaksi erillistä peltokerrosta eli muinaispeltoa nykyisen pellon alla. Auranjäljet olivat havaittavissa myös kaivausalueen profiilissa. Alimman eli vanhimman peltokerroksen alta paljastui paikoin vanhaa hiiltynyttä turvekerrosta sekä huuhtoutumiskerrosta ennen puhdasta pohjahiekkaa. Hiiltynyt turvekerros liittyyneen paikan raivaamiseen kaskeamalla. Makrofossiilianalysissä todettiin, että turvekerroksen pinnalla oli mm. runsaasti hiiltyneitä kuusenneulasia (ks. liite). Peltokerrokset olivat erittäin niukkalöytöisiä. Ylemmästä muinaispeltokerroksesta on vain muutama palaneen savenpala ja kvartsi-iskos. Alemmasta muinaispellosta löytyi piinpala sekä makrofossiilinäytteestä pieni kvartsi-iskos ja palaneen savenpala.

DG671:4. Koeojan eteläpuoli tasossa 3. Alin muinaispeltokerros. Idästä. Kuva Katja Vuoristo.

DG671:19. Koeoja tasossa 4, vanhimman muinais-Suurin osa auranjäljistä oli kaakko-luodesuuntaisia. Idästä. Kuva Katja

DG671:16. Koeojan länsiosa tasossa 4, muinaispellon pohjaa. Lännestä. Kuva Katja Vuoristo.

Kaivausalueen kaakkoisosaan tehdystä laajennusosasta paljastui heti peltomullan poiston jälkeen pikkukiviä, jotka sijaitsivat sikin sokin keskimmaisessa mullansekaisessa ruskeassa peltokerroksessa. Kiveys muuttui tasoon 2 mentäessä tiheäksi pienistä, halkaisijaltaan 10–36 cm kokoisista kivistä koostuvaksi kasaksi, josta oli nähtävissä, että kyseessä oli selkeästi ihmisen latoma kiveys. Muutamat kivistä olivat palaneita. Tasoon 4 mentäessä kiveys muuttui harvemmaksi. Osa reunimmaisista kivistä sijaitti puhtaassa pohjahiekassa tai huuhtoutuneessa hiekassa, mutta suurin osa latomuksen alimmista kivistä oli tummassa siltin ja saven

sekaisessa hiekassa. Tämän päällä oli kivien välissä samat peltokerrokset kuin muuallakin kaivausalueella eli kivilatomus oli täyttynyt peltomaa-aineksilla. Kiveyksestä kaivettiin esille noin neljännessektori ja se jatkui kaivausalueen pohjois- ja itäpuolelle. Kyseessä oli todennäköisesti vanhimman pellon raivaamiseen liittyvä peltoraunio, joka on kasattu mahdollisesti sitä vanhemman kulttuurikerroksen päälle.

DG671:13. Kiveys tasossa 3. Idästä. Kuva Katja Vuoristo.

Kivilatomuksen alta tummasta siltin ja saven sekaisesta hiekasta otetusta makrofossiilinäytteestä löytyi ohran hiiltynyt jyvä sekä hiiltyneitä vadelman siemeniä (ks. liite). Lisäksi näytteestä löytyi hyvin pieniä kvartsi-iskosten paloja, hiiltynyt hyönteinen ja palaneita luita, joista yksi on tunnistettavissa kalan nikamaksi. Löydöt ovat voineet valua kivien lomasta alimmasta peltokerroksesta maahan tai ne ovat voineet joutua sinne jo ennen röykkiön kasaamista. Hiiltyneestä ohran jyvistä voitaisiin peltokerroksille ja kivirauniolle saada jonkinlainen ikähaarukka, sillä muiden harvojen kaivauslöytöjen perusteella ajoittaminen on mahdotonta.

DG671:21. Kiviraunion pohjoisprofiili. Kiveys jatkuu itäprofiiliin. Etelästä. Kuva Katja Vuoristo.

Pylväänpaikan 258 kohdalle tehdyistä koekuopista toinen sijaitsi alueelle merkityn paalun kohdalla eli tulevan pylvään keskikohdassa ja toinen sijaitsi 14 m paalusta koilliseen (64 gon). Molemmista kuopista tuli 25–30 cm paksun nykyisen peltomultakerroksen alta siltti, jossa oli seassa paikoin pikkukiviä. Mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei alueella havaittu.

Edellä mainittujen, kiviraunion alta tulleiden löytöjen lisäksi kaivausalueelta kerättiin muutamia muita löytöjä. Näistä pieni pii-iskos löytyi myös rauniosta. Piin lisäksi talteen otettiin ylemmästä muinaispellosta kvartsi-iskos, muutama palanut savenpala sekä palaneen luun pala. Tallentamattomat löydöt olivat peräisin nykyisestä peltomultakerroksesta ja lisäksi osa kerroksen 1 löydöistä poistettiin. Tallentamattomat löydöt olivat valkoiseksi tinalasitetun fajanssilautasen paloja, kaksi pientä lasitettua punasavikeramiikan palaa, lasikuonapala, vihreä pullolasin suosa, rautamöykky sekä hevosen hammas.

4. Yhteenveto

Mikkelin Lampilassa tehtiin kesällä 2009 viikon pituinen koekaivaus, koska Fingrid Oyj on rakentamassa paikalle uutta voimajohtolinjaa. Yksi pylväänpaikoista sijaitsi aivan vuonna 2008 inventoinnissa rajatun Lampilan muinaisjäännösalueen vieressä, minkä vuoksi arkeologiset tutkimukset ennen pylvään rakentamista olivat välttämättömät. Tutkimusten kustannuksista vastasi muinaismuistolain mukaan hankkeen toteuttaja.

Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää ulottuiko muinaisjäännös lännemmäksi pylvään rakentamisalueelle. Voimajohtolinjausta oli siirretty hieman aiemmin ilmoitettua lännemmäksi kapealle kosteikkoalueelle, jolloin pylväänpaikasta ainoastaan itäisimmän haruksen paikka osui potentiaaliselle alueelle. Kyseiselle paikalle avattiin 14 m² kokoinen kaivausalue. Nykyisen peltomullan poistamisen jälkeen paljastui, että koko kaivausalueella oli kaksi päällekkäistä muinaispeltoa. Lisäksi peltomullan alla oli todennäköisesti vanhimpaan peltovaiheeseen liittyvä peltoraunio ja mahdollisesti sitä vanhempaa kulttuurikerrosta. Muinaispeltokerroksia ei voitu ajoittaa muutamien löytöjen perusteella, joita kerroksista löytyi, mutta kiviraunion alta löytyneestä

DG671:20. Mahdollinen peltoraunio tasossa 4. Kivikon keskellä ja kuvan etureunassa näkyy tumma siltin ja savensekainen hiekka, josta löytyi makrofossiilianalyysissä hiiltynyt ohran jyvä. Lisäksi samasta näytteestä löytyi pieniä kvartsi-iskoksia ja luita, mm. kalan nikama. Lännestä. Kuva Katja Vuoristo.

hiiltyneestä ohran jyvistä voitaisiin saada edes suuntaa antava ajoitus. Ajoittamiseen ei ole kuitenkaan toistaiseksi varoja. Peltojen ajoittamiseen sekä myöskin määrittelyyn voitaisiin luonnollisestikin saada lisätietoa jatkotutkimuksilla, mikä ei ole kuitenkaan tarpeen voimajohtolinjan rakentamisen yhteydessä.

DG671:14. Koeojan eteläprofiili. Eri peltokerrokset erottuvat profiilissa tummempina ja vaaleampina raitoina. Päällimmäisenä erottuu tummana nykyinen peltomultakerros, tämän alla näkyy kellanruskeana keskimmäinen peltokerros ja alimpana erottuu vielä harmahtava vanhin muinaispeltokerros. Eri kerrokset on eroteltu karkeasti viivalla. Pohjoisesta. Kuva Katja Vuoristo.

Tutkimusten perusteella voitiin todeta, että muinaisjäännösalue jatkuu aiemmin oletettua lännemmäksi ja kohteen aluerajausta onkin muutettu vuoden 2008 inventoinnissa määritellystä rajauksesta. Muinaisjäännöksen rajat on vedetty lännemmäksi, mutta myös erillisiä vierekkäisiä alueita on yhdistetty toisiinsa. Lampilan tilalle vievän tien molemminpuoliset kohteet (asuinpaikka A ja C) on yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi ja lisäksi aluetta on laajennettu myös itään Lampilan puistoalueen puolelle. Puisto on ollut olemassa viimeistään 1700-luvulla, joten sitä voidaan pitää ainakin historialliseen aikaan ajoittuvana kohteena, mutta on myös todennäköistä, että alueella on rautakautisia rakenteita tai kulttuurikerroksia. Puistoa vastapäätä tien pohjoispuolella on ollut Lampilan rustholli, joka jää myös uuden rajauksen sisäpuolelle. Muinaisjäännöksen aluerajauksen laajentumisesta huolimatta on todennäköistä, että muinaisjäännös on todellisuudessa vielä tätäkin laajempi. Tämän selvittäminen vaatisi alueella tarkkuusinventointia sekä prospektointia.

Koekaivausten aikana ehdittiin tutkia tulevan haruksen paikka kokonaan. Paikanpäällä pidetyn neuvottelun perusteella haruksen rakentamisen yhteydessä ei ole tarvetta kajota maahan nyt kaivetun alueen ulkopuolella. Tämän perusteella jatkotutkimuksille ei todettu olevan tarvetta.

Helsingissä 31.3.2010

Katja Vuoristo, FM

Lähteet

Jussila, Timo, Puotiainen Hannu ja Rostedt, Tapani 2008. Mikkeli, Visulahti Lampila-Juoneennurmi-Heikkala alueen muinaisjäännöskartoitus. Mikrolitti Oy. Kopio Museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa.

Karjalainen, Taisto 1990. Mikkeli. Inventointi ja koekaivaus valtatie 5:n linjalla välillä Mikkeli – Juva. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

Lehtinen, Leena 1989. Mikkelin mlk Lampila. Ristiretkiaikaisen löytöpaikan koekaivaus. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

Lesell-Cabalou, Kreetta ja Karjalainen, Taisto 1990. Mikkelin mlk Lampila. Rautakautisten röykkiöiden tarkastus. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

Kansallisarkisto.

Maaranen, Päivi 1993. Muinais-Saimaa –projekti. Varhaismetallikautisten asuinpaikka- ja röykkiökohteiden inventointi. Helsingin yliopisto, arkeologian laitos. Kopio Museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa.

Mha C53 2/1–65. W. Poppius 1856. Isojakokartta vuosilta 1835–1836. Kansallisarkisto.

Saloheimo, Veijo: Ote Mikkelin pitäjän karttaotteesta vuodelta 1750. Kopio. (Alkuperäinen kartta: Finska sockenkartor. Lantmäteristyrrelsens leveranser 1848. Riksarkivet Stockholm.)

Taskinen, Terhi 2008. Lampilan savolainen suurtala uuden ajan alkupuolella. Taloushistorian pro gradu –työ. Jyväskylän yliopisto.

Digitaali- ja mustavalkonegatiiviluettelo

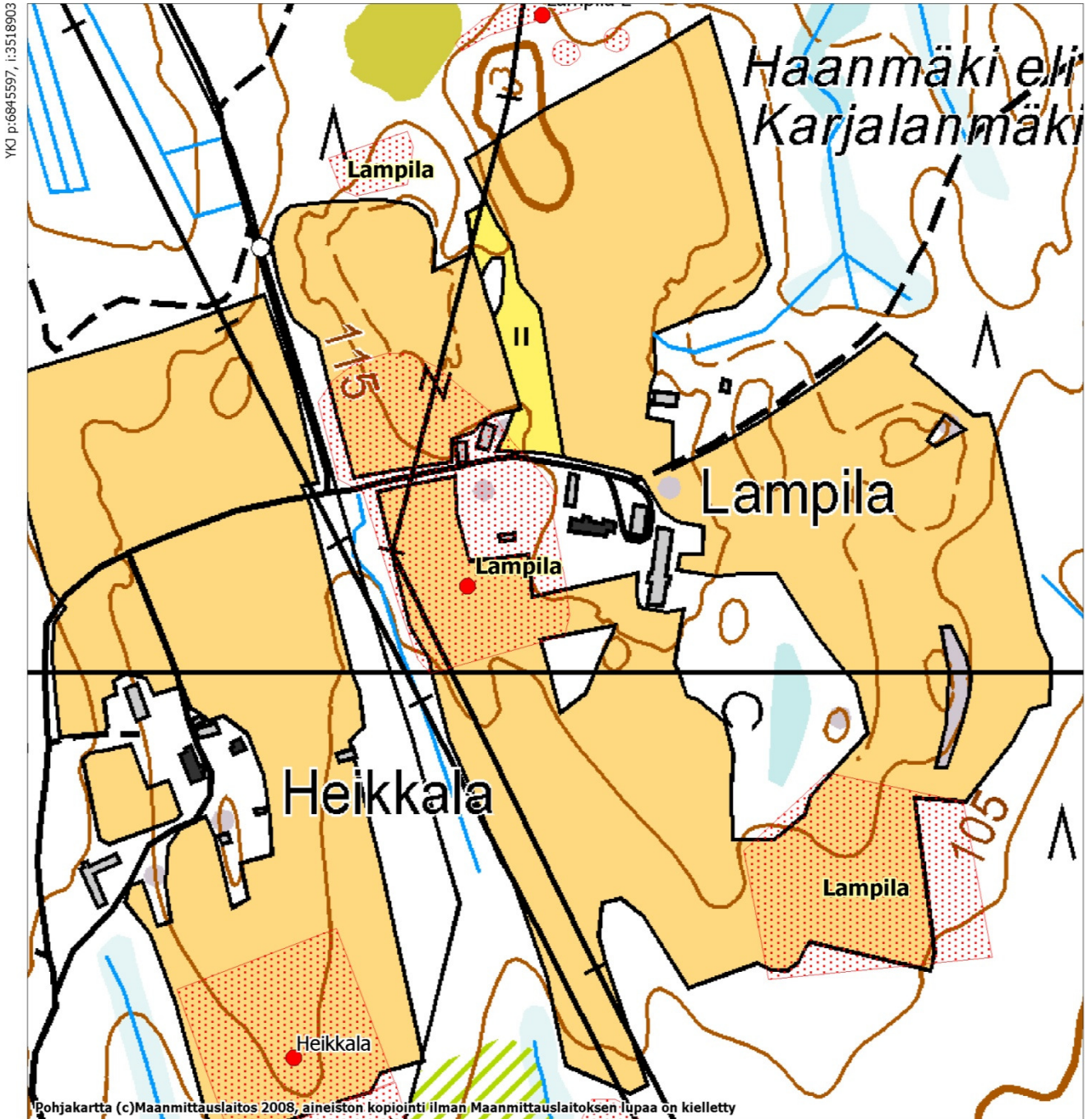
DG-kuvan numero	MV-kuvan numero	Aihe	Kuvaaja
DG671:1	F145893:1	Yleiskuva. Luoteesta.	Katja Vuoristo
DG671:2	F145893:2	Koeoja tasossa 1. Lännestä.	Katja Vuoristo
DG671:3	F145893:3	Koeoja tasossa 1. Idästä.	Katja Vuoristo
DG671:4	F145893:4	Koeoja tasossa 4. Idästä.	Katja Vuoristo
DG671:5	F145893:5	Työkuva. Koeojaa kaivetaan. Lounaasta.	Katja Vuoristo
DG671:6	F145893:6	Koeojan pohjoispuoli tasossa 1. Lännestä.	Katja Vuoristo
DG671:7	F145893:7	Koeojan koillisosan kivikko tasossa 1. Idästä.	Katja Vuoristo
DG671:8	F145893:8	Työkuva. Koillisosan kivikkoa kaivetaan tasossa 2. Luoteesta.	Katja Vuoristo
DG671:9	-	Työkuva. Santeri Vanhanen mittapuuhiissa.	Hanna Kelola
DG671:10	F145893:9	Koillisosan kivikko tasossa 2. Lännestä.	Katja Vuoristo
DG671:11	F145893:10	Koillisosan kivikko tasossa 2. Etelästä.	Katja Vuoristo
DG671:12	-	Työkuva. Hanna Kelola-Mäkeläinen piirtää kivikkoa. Lännestä.	Katja Vuoristo
DG671:13	F145893:11	Koillisosan kivikko tasossa 3. Idästä.	Katja Vuoristo
DG671:14	F145893:12-15	Koeojan eteläprofiili (idästä länteen). Pohjoisesta.	Katja Vuoristo
DG671:15	F145893:16	Koeojan länsiosa tasossa 4. Lännestä.	Katja Vuoristo
DG671:16	F145893:17	Koeojan länsiosa tasossa 4. Lännestä.	Katja Vuoristo
DG671:17	-	Työkuva. Katja Vuoristo ja Hanna Kelola-Mäkeläinen piirtävät profiilia ja tasoa 4. Lounaasta.	Santeri Vanhanen
DG671:18	F145893:18	Koeojan itäosa tasossa 4. Idästä.	Katja Vuoristo
DG671:19	F145893:19	Koeoja tasossa 4. Idästä.	Katja Vuoristo
DG671:20	F145893:20	Koillisosan kivikko tasossa 4. Lännestä.	Katja Vuoristo
DG671:21	F145893:21	Koillisosan kivikon pohjoisprofiili. Etelästä.	Katja Vuoristo

Karttaluettelo

Kartta	Aihe	Mk	Piirtäjä/digitoija
1	Peruskarttaote (314205 Mikkeli)		-
2	Yleiskartta	1:500	Hanna Kelola-Mäkeläinen
3	Koeoja, taso 1 (alueen koillisosa.)	1:20	Hanna Kelola-Mäkeläinen
4	Koeoja, taso 2 (alueen koillisosa.)	1:20	Hanna Kelola-Mäkeläinen
5	Koeoja, taso 3 (alueen koillisosa.)	1:20	Hanna Kelola-Mäkeläinen
6	Koeoja, taso 4.	1:20	Hanna Kelola-Mäkeläinen
7	Koeoja, taso 5, pohja.	1:20	Hanna Kelola-Mäkeläinen
8	Koeojan eteläprofiili.	1:20	Katja Vuoristo/Hanna Kelola-Mäkeläinen

Kartat

Peruskarttaote 314205 Mikkeli

MK 1:5000

YKJ p:6844698, i:3519753

Lampilan muinaisjännös jakautuu kolmeen erilliseen alueeseen. Kohteen lähellä on myös useita muita muinaisjännöksiä, alhaalla Heikkala ja ylhäällä reunassa Lampila 2. Muinaisjännösalueet on rasteroitu punaisella.

MIKKELI LAMPILA
Katja Vuoristo 2009

Yleiskartta

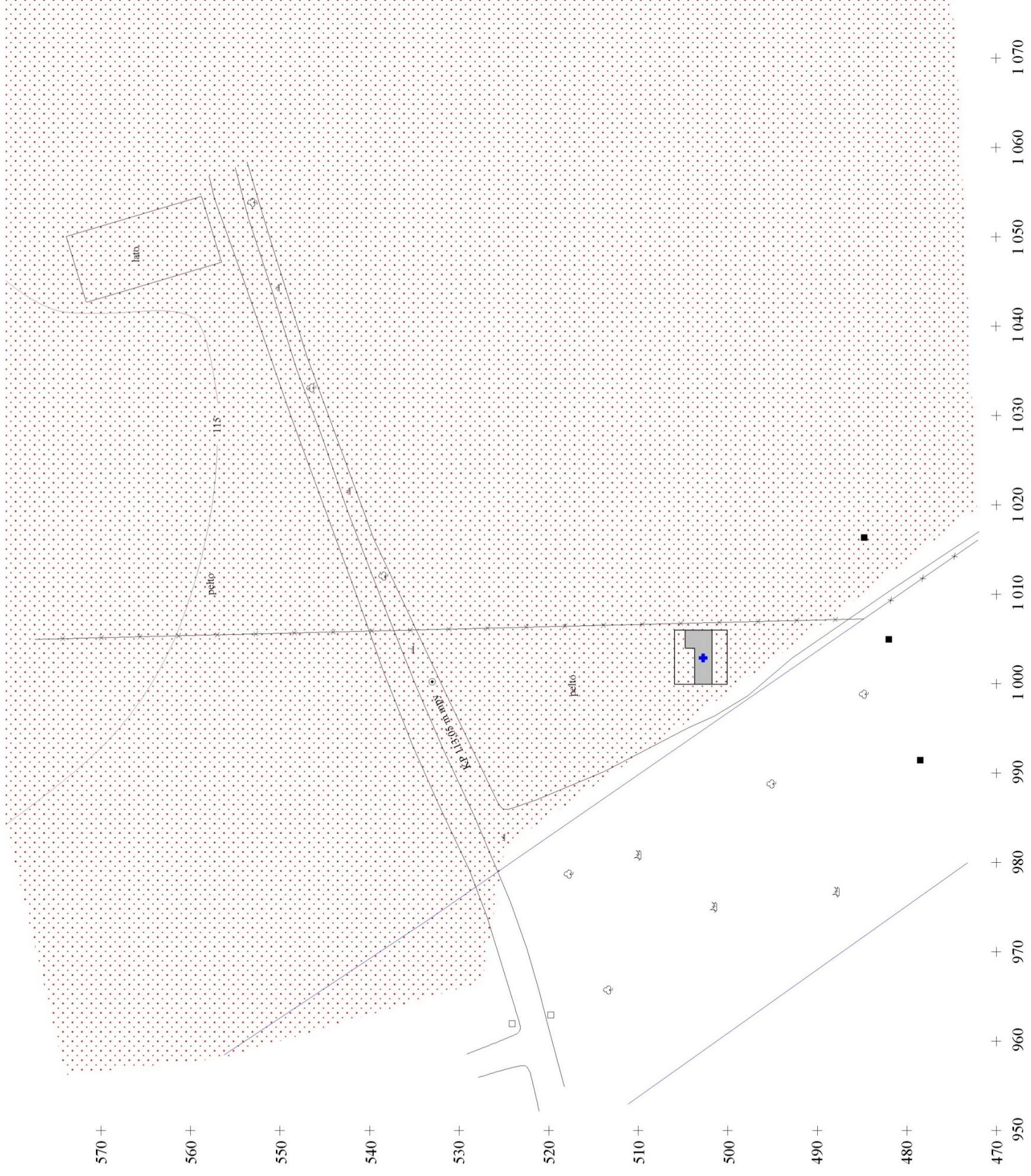
Piirt. & digit. Hanna Kelola-Mäkeläinen

Mk 1:500

N ↑

- Koojoja
- Uuden sähköpylvään paikka
- Sähköpylvään jalka
- Nykyinen sähkölinja
- Suunniteltu uusi sähkölinja
- Muinajäännösalueen raja (alue jatkuu kartan ulkopuolelle)
- Portinpylväs
- Pusikkoa
- Korkeuskäyrä
- Haruksen paikka

MIKKELI LAMPILA

Katja Vuoristo 2009

Tasokartta

Koeoja, taso 1

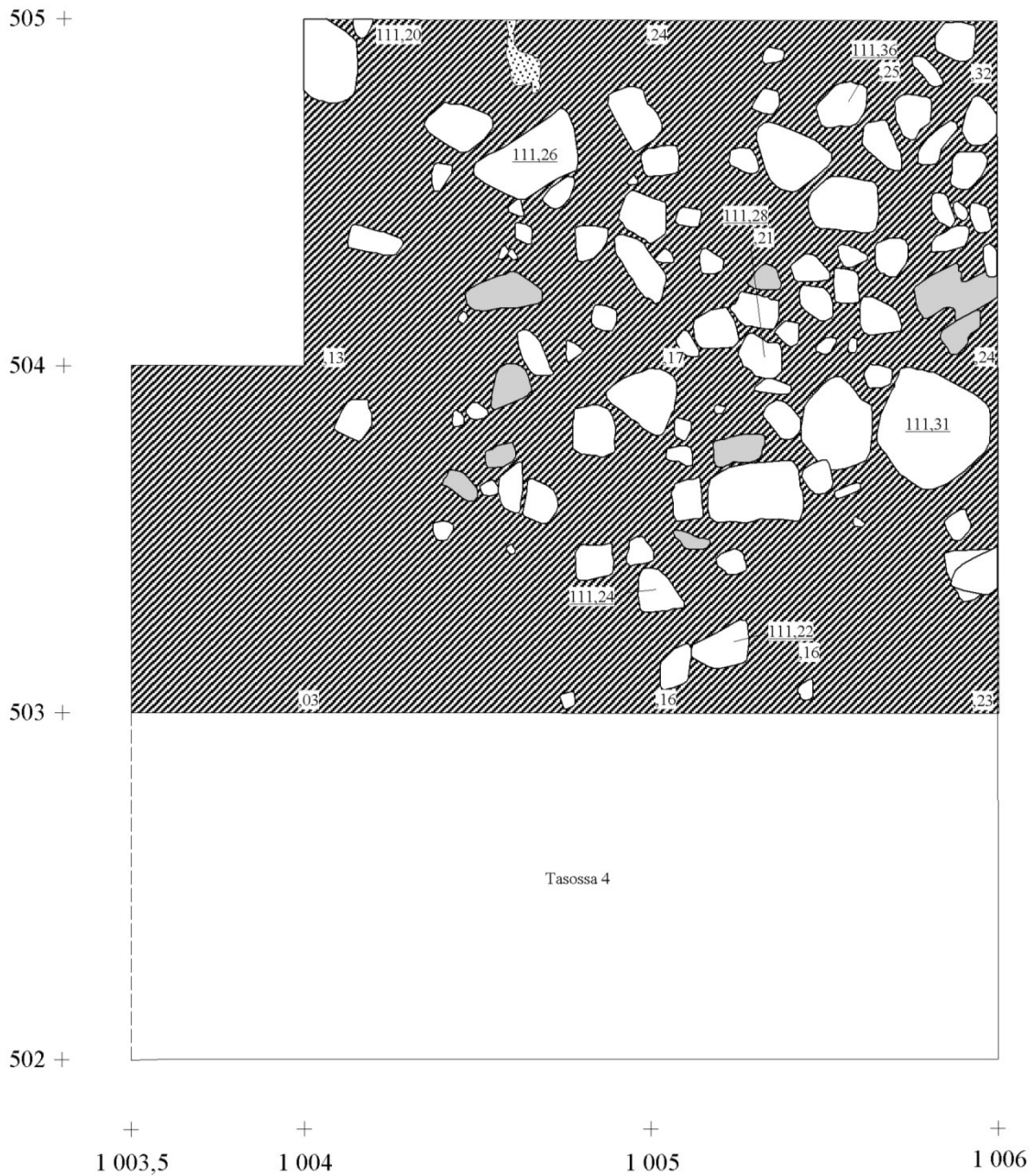
Piirt. ja digit. Hanna Kelola-Mäkeläinen

Mk 1:20

0,4 m

- Tumma siltin ja saven sekainen hiekka
- Tumma orgaaninen aines
- Kivi
- Palanut kivi
- 111,04 Korkeudet m mpy

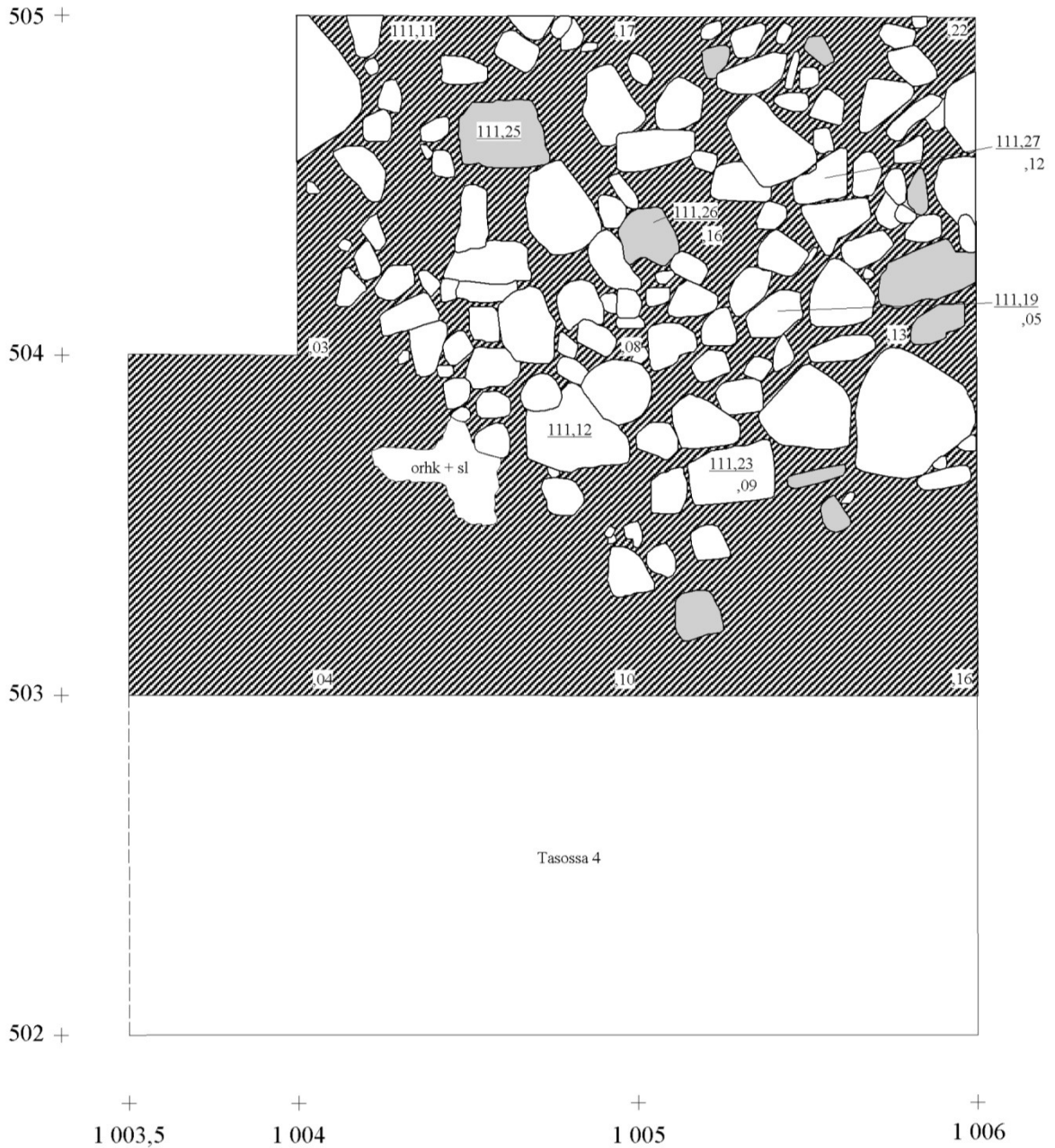
MIKKELI LAMPILA
Katja Vuoristo 2009

Tasokartta
 Koeoja, taso 2
 Piirt. ja digit. Hanna Kelola-Mäkeläinen

Mk 1:20
 0,4 m

- Tumma siltin ja saven sekainen hiekka
- Oranssi hiekka
- Siltti
- Kivi
- Palanut kivi
- Korkeudet m mpy

MIKKELI LAMPILA
Katja Vuoristo 2009

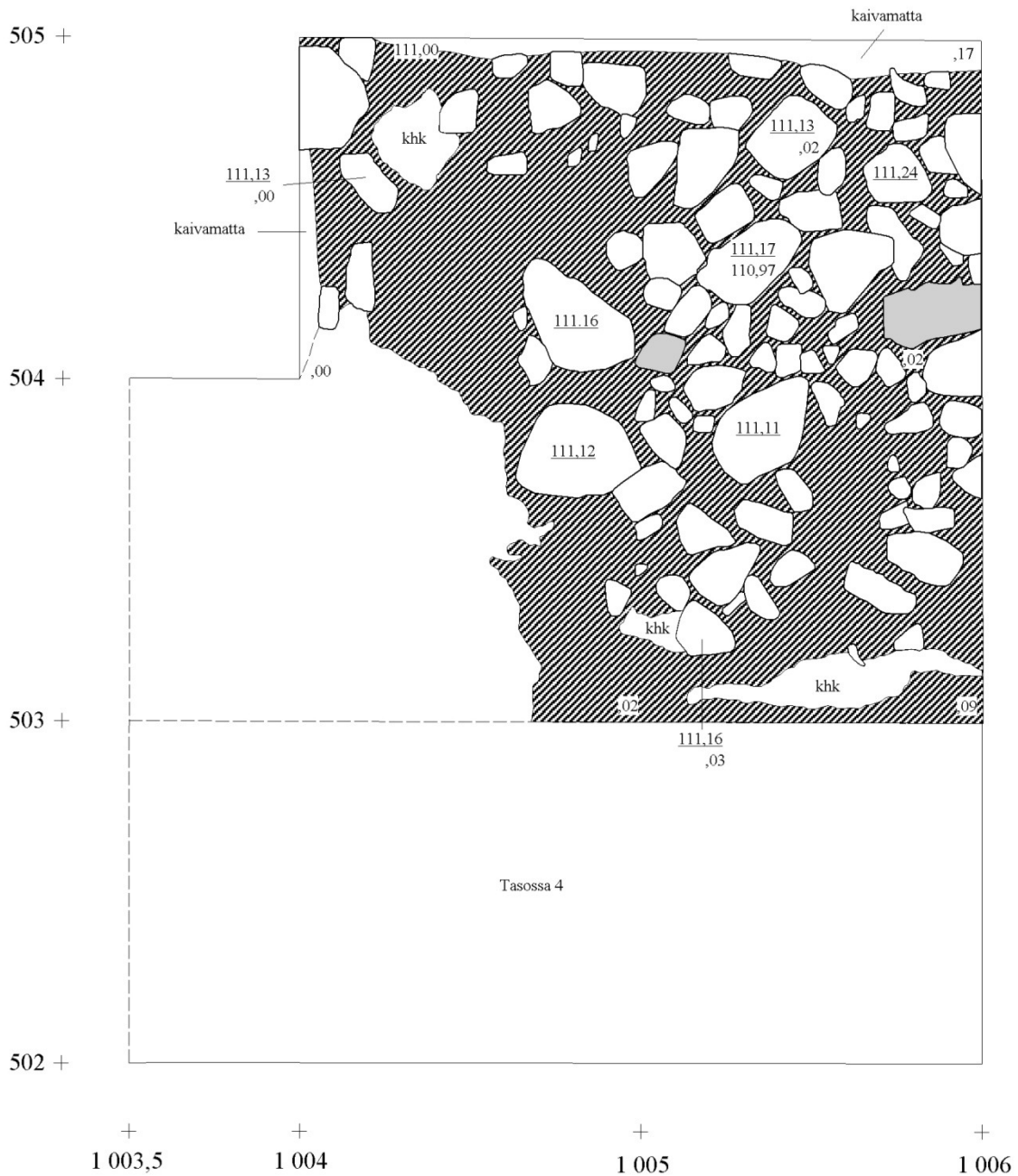
Tasokartta
Koeoja, taso 3
Piirt. ja digit. Hanna Kelola-Mäkeläinen

Mk 1:20

0,4 m

- Tumma siltin ja saven sekainen hiekka
- Keltainen hiekka
- Kivi
- Palanut kivi
- Korkeudet m mpy

MIKKELI LAMPILA
Katja Vuoristo 2009

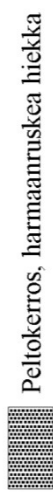
Tasokartta

Koeoja, taso 4

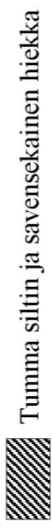
Piirt. ja digit. Hanna Kelola-Mäkeläinen

Mk 1:20

0,4 m

Peltokerros, harmaanruskea hiekka

Tumma siltin ja savensekainen hiekka

Oranssi hiekka

Ruskea hiekka

Huuhtoutumiskerros

Vanha hiiltynyt turvekerros

Kivi

Palanut kivi

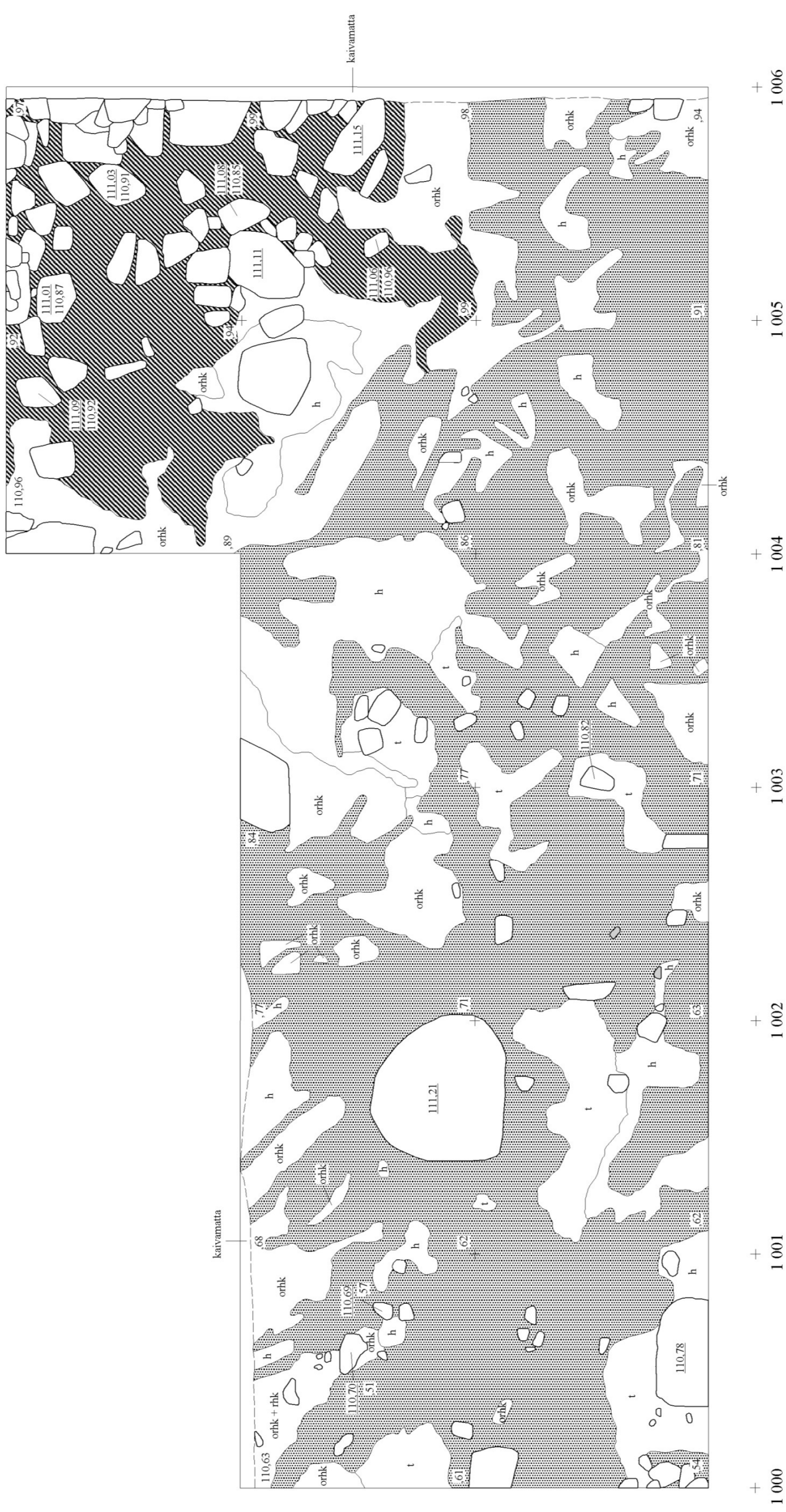
Korkeudet m npy

505 +

504 +

503 +

502 +

+ 1 000

+ 1 001

+ 1 002

+ 1 003

+ 1 004

+ 1 005

+ 1 006

MIKKELI LAMPILA
Katja Vuoristo 2009

Profilil kartta
 Koeoja eteläprofiili
 Piirt. Katja Vuoristo
 Digit. Hanna Kelola-Mäkeläinen

Mk 1:20

0,4 m

	Peltokerros, ruskea hiekka		Kivi
	Peltokerros, harmaanruskea hiekka		Korkeudet m mpy
	Puhdas pohjahiekka		
	Huuhoutumiskerros		
	Savi		
	Hiiltynyt vanha turvekerros		

